

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 20

צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה...

Sortez et contemplez, filles de Sion

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/20/

1 צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] ביום חתונתו זה מתן תורה.

« Sortez et regardez, filles de Sion, le roi Chlomo, avec la couronne dont sa mère l'a couronné le jour de ses nocces. » Et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Le jour de ses nocces » désigne le don de la Torah.

ולהבין זה יש להקדים תחלה ענין התורה. דהנה ידוע דהתורה נמשלה לכמה דברים ללחם ויין ושמן כמ"ש לכו לכמו בלחמי ושתו ביין מסכתי

Pour comprendre cela, il faut d'abord introduire [une explication de] la question de la Torah. Car il est connu que la Torah est comparée à plusieurs choses : au pain, au vin et à l'huile, comme il est écrit : « Allez, mangez de mon pain et buvez du vin que j'ai mélangé. »

(ועיין ברכות דנ"ז סע"א [סוף עמוד א] ובמסכת ע"ז דל"ה ע"א) וכן נקרא שמן וכמ"ש ברבות בשיר השירים ע"פ לריח שמניך כו'.

(Voir Berakhot, page 57, fin du côté a, et le traité Avoda Zara, page 35, côté a.) Elle est également appelée huile, comme il est écrit dans [le Midrach] Rabba sur le Cantique des Cantiques, à propos du verset « À la fragrance de tes huiles », etc.

ולהבין ג' בחי' אלו דודאי שינוי השמות לחם ויין ושמן הם בחי' ומעלות שונות שיש בתורה.

[Il nous faut] comprendre ces trois niveaux, car les différents noms — pain, vin et huile — correspondent certainement à des aspects et des qualités distincts de la Torah.

הענין הוא ע"פ מ"ש ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד.

L'explication repose sur ce qui est écrit : « Le vin réjouit le cœur de l'homme (enoch), pour rendre le visage rayonnant par l'huile, et le pain soutient le cœur de l'homme. »

ויש להבין ההפרש בין בחינת שמחה הנמשך מבחי' יינה של תורה לבחי' צהלה הנמשך מבחי' שמן

Il faut comprendre la différence entre le niveau de joie qui découle du niveau du « vin » de la Torah et le niveau de rayonnement qui découle du niveau de son « huile ».

(ולכאורה שניהם ענין שמחה כמ"ש והעיר שושן צהלה ושמחה) גם צ"ל לשון להצהיל דה"ל [דהוה ליה למימר] ושמן יצהיל פנים

(Car, à première vue, les deux relèvent de la joie, comme il est écrit : « La ville de Chouchan rayonnait et se réjouissait. ») Il faut également comprendre l'expression « pour rendre rayonnant » : il aurait dû être dit « et l'huile rendra le visage rayonnant ».

אבל לשון להצהיל משמע שיין משמח כו' בשביל להצהיל פנים משמן ולכאורה יין ישמח בפ"ע [כפני עצמן] אף אם לא יהיה שמן. והנה תחלה צ"ל ענין ולחם לבב אנוש יסעד.

Mais l'expression « pour rendre rayonnant » implique que le vin réjouit, etc., afin de rendre ensuite le visage rayonnant par l'huile. Pourtant, à première vue, le vin réjouit de lui-même, même en l'absence d'huile. Il faut d'abord [expliquer] la question de « et le pain soutient le cœur de l'homme ».

פ"י כי אנוש יש בו ב' פירושים הא' לשון איש והב' לשון חלישות כמ"ש (ירמיה י"ז) עקוב הלב מכל ואנוש הוא דפ"י לשון חלישות וחולי.

Explication : le mot enoch a deux sens. Le premier est celui d'« homme » (ich), et le second celui de faiblesse, comme il est écrit (Jérémie 17) : « Le cœur est plus tortueux que tout, et il est enoch », où le terme signifie faiblesse et maladie.

והיינו לפי שעקוב הלב מכל שהוא לשון עיוות ועיקום דהיינו שנמשך אחר תאוות ותענוגים גשמיים ששרשם ומקורם מבחי המזלות אין לך עשב שאין לו מזל כו'

C'est-à-dire parce que « le cœur est plus tortueux que tout » : cela désigne la déformation et la torsion, autrement dit le fait d'être attiré par les désirs et les plaisirs matériels, dont la racine et la source se trouvent au niveau des mazalot (constellations), [comme il est dit :] « Il n'est pas de brin d'herbe qui n'ait un mazal », etc.

והמזלות מקבלים משמרי האופנים שנפל שמה בבחי שבה"כ [שבירת הכלים] מבחי פסולת כו' וכנודע ע"פ וכל קרבי כו'

Et les mazalot reçoivent des résidus des Ofanim, qui sont tombés là lors de la brisure des réceptacles (chevirat hakélim), à partir du niveau des déchets, etc., comme on le sait [d'après l'explication] sur « et toutes mes entrailles », etc. :

שהחיות הנמשך ומתלבש בתענוגי עוה"ז הוא רק כמו בחי פסולת הנדחה ע"י בירור בקרביים ומעיים la force vitale qui est attirée et se revêt dans les plaisirs de ce monde n'est que comparable au niveau des déchets, qui sont rejetés par le tri effectué dans les entrailles et les intestins.

ולכן כמו שאין ערוך הפסולת לגבי מה שנתברר מהמאכל שנעשה ממנו חיות לאדם ונכלל בבחי' אדם משא"כ הפסולת שנדחה אינו ראוי אפילו למאכל בהמה רק כו'.

Par conséquent, de même que les déchets sont sans commune mesure avec ce qui a été extrait de la nourriture, dont est produite la force vitale de l'homme et qui est intégrée à son être, tandis que les déchets rejetés ne conviennent même pas à l'alimentation d'un animal, mais seulement à..., etc.,

כמו כן לפי ערך זה אין ערוך תענוגי עוה"ז בכלל לגבי תענוג רוחני אפילו בגי' [בגן עדן] התחתון עד שכדאי כל יסורי גיהנם כו'

de même, dans cette même proportion, les plaisirs de ce monde en général sont sans commune mesure avec le plaisir spirituel, même dans le Gan Eden inférieur, au point que toutes les souffrances du Guéhinom valent la peine [pour l'obtenir], etc.

ולכן כל הישר הולך ראוי לו למאוס בתענוגי עוה"ז בבחי' אתהפכא או אתכפיא עכ"פ [על כל פנים] ולהיות טעמו וראו כי טוב ה' וכמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים וכו' ואת המות כו'

C'est pourquoi tout homme qui marche dans la droiture doit mépriser les plaisirs de ce monde, selon le mode de l'it'hap'ha (transformation), ou du moins de l'itkafya (soumission), et parvenir à « Goûtez et voyez que Havaya est bon », comme il est écrit : « Vois, j'ai placé devant toi la vie », etc., « et la mort », etc.,

ובחרת בחיים ונודע שבחינת הגשמיות נקרא מות והרוחניות נקרא חיים ועל זה נאמר לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך.

« et tu choisiras la vie ». Or, il est connu que le caractère matériel est appelé « mort » et le caractère spirituel « vie ». C'est à ce propos qu'il est dit : « pour aimer Havaya, ton D.ieu, car Il est ta vie ».

2 והנה אהבה זו היא הנמשכת מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שזהו בחי' למען חיך ולכן האהבה מוגבלת בכלי.

Or, cet amour est celui qui découle du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), qui est le niveau de « pour que tu vives » ; cet amour est donc limité par un réceptacle.

ויש בחי' אהבה הבאה מחמת התבוננות באור א"ס ב"ה עצמו הסוכ"ע דלית מחשבה תפיסא ביה כלל וחיות כל העולמות הוא רק מבחי' הארה בעלמא שאמר והי' [והיה] העולם אמירה לבד כו'

Il existe aussi un niveau d'amour qui naît de la contemplation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), que nulle pensée ne peut saisir, et dont la force vitale de tous les mondes ne provient que d'un simple rayonnement, [celui de] « Il parla et le monde fut », d'une simple parole, etc.

ואי לזאת יהי' [יהיה] נכספה וגם כלתה נפשו להיות בבחי' ביטול ממש אליו ית' לבדו שאין בכח הל' ב להכיל האהבה.

Dès lors, son âme aspirera, et même se consumera, à être dans un état d'annulation réelle (bitoul) devant Lui seul, béni soit-Il, car le cœur n'a pas la capacité de contenir cet amour.

אבל אם ח"ו [חס ושלום] נמשך אחר תאוות הגשמיות ע"ז נאמר עקוב הלב מכל שאין לך עיקום ועיוות גדול מזה ולא די שאין לו בחי' כלות הנפש הנ"ל

Mais si, à D.ieu ne plaise, il se laisse entraîner par les désirs matériels, c'est de lui qu'il est dit : « Le cœur est plus tortueux que tout », car il n'est pas de tortuosité ni de perversion plus grande. Et non seulement lui manque le niveau de l'âme qui se consume, mentionné plus haut,

וכמו שאמר אני ה' לא שניתי ואיך אתם בני יעקב לא כליתם בכלות הנפש לבחי' זו דלא שניתי כו'.

comme il est dit : « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé » ; comment se fait-il donc que vous, enfants de Yaakov, ne vous soyez pas consumés, dans l'ardeur de l'âme, pour atteindre ce niveau de « Je n'ai pas changé », etc. ;

אלא אף גם האהבה ראשונה דבחי' ובחרת בחיים ולמען חייך השליך ממנו וכמ"ש אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות

mais il a même rejeté loin de lui le premier amour, celui du niveau de « tu choisiras la vie » et de « pour que tu vives », comme il est écrit : « C'est Moi qu'ils ont abandonné, la source des eaux vives, pour se creuser des citernes,

נשכרים הם כל תענוגיהם ואהבת גשמיים הנמשכים משבה"כ [משכירת הכלים] ונקרא בורות נשכרים כו' ומחמת ההתקשרות בתענוגים גשמיים ממילא נחלש כח הנפש ואין לו אהבה האלקית.

qui sont crevassées»: ce sont tous leurs plaisirs et leur amour des choses matérielles, qui proviennent du brisement des réceptacles et sont donc appelés «citernes crevassées», etc. Du fait de son attachement aux plaisirs matériels, la force de l'âme s'affaiblit nécessairement, et il n'a plus d'amour divin.

וכמ"ש כשל בעוני כח שע"י העונות נכשלש ונתחלש כח הנפש וכמ"ש כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם ולא עוונות ממש

Comme il est écrit: «La force chancelle à cause de mon iniquité»: les iniquités font chanceler et affaiblissent la force de l'âme. Et comme il est écrit: «Mais vos iniquités ont établi une séparation entre vous et votre D.ieu»; il ne s'agit pas d'iniquités réelles

אלא גשמי" [גשמיים / גשמיות / גשמית] הגוף וחומריותו (כי עון לשון עיקום והיינו כענין עקוב הלב כנ"ל). והעיקר הוא מה ששמים אור לחשך וחשך לאור מר למתוק ומתוק למר.

mais la physicalité du corps et sa matérialité (car avoir, «iniquité», désigne ce qui est tortueux, comme dans l'expression «le cœur est tortueux» mentionnée plus haut. Et l'essentiel est qu'ils prennent la lumière pour les ténèbres et les ténèbres pour la lumière, l'amer pour le doux et le doux pour l'amer.

ולכן נקרא זה אנוש לשון כאב וחולי שכמו שהחולה טועם מתוק למר כו' ומתאוה דוקא למאכלים הרעים. כך עד"ז חולי הנפש ונקרא חולת אהבה שתאוות העולם עריבים עליו ואינו טועם טעם באלקות כמ"ש טעמו וראו כי טוב ה')

C'est pourquoi cela est appelé anouch, terme qui désigne la douleur et la maladie: de même qu'un malade goûte le doux comme amer, etc., et désire précisément les mauvais aliments, ainsi en est-il, de la même manière, de la maladie de l'âme, appelée «malade d'amour»: les désirs du monde lui sont agréables et il ne goûte aucune saveur dans la divinité, comme il est écrit: «Goûtez et voyez que Havaya est bon»;

הוא שנעשה מסך מבדיל שמגביל ומלביש את הנפש עד שמורידה לימשך אחריה ואין לה יכולת לעלות ולצאת ממנה:

c'est cela qui devient un écran de séparation, qui limite l'âme et l'enveloppe, jusqu'à l'abaisser et l'entraîner à sa suite, sans qu'elle ait la capacité de s'élever et de s'en dégager.

3 ב והנה בבחי' זו נקרא האדם אנוש כי יש כמה שמות אנוש איש אדם ואדם גבוה מכולן.

2. Or, dans cet état, l'homme est appelé enoch. Car il existe plusieurs noms [pour désigner l'homme] : enoch, ich et adam, et adam est le plus élevé de tous.

כמ"ש בפ' תזריע (דמ"ח) כי אדם הוא בחינת שלימות כמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם כו'. וידוע איך בחיבור דו"נ [דכר ונוקבא] משפיע ומקבל יש שלימות וגילוי הארה עליונה.

Comme il est écrit dans la paracha Tazria (p. 48), adam désigne le niveau de la plénitude, ainsi qu'il est écrit : « Mâle et femelle, Il les créa, et Il appela leur nom Adam », etc. Et l'on sait que dans l'union du masculin et du féminin, du donneur et du récepteur, se trouvent la plénitude et la révélation d'un rayonnement supérieur.

גם אדם לשון אדמה לעליון ואיש הוא למטה מבחינת אדם ודרך כלל איש היינו בחי' המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כמ"ש לפי שכלו יהולל איש.

Adam signifie aussi « je serai semblable (adameh) au Très-Haut ». Et ich est d'un niveau inférieur à celui d'adam ; en règle générale, ich désigne le niveau des attributs émotionnels (midot), l'amour et la crainte, ainsi qu'il est écrit : « Un homme (ich) est loué selon son intelligence ».

4 ואדם היינו כשיש לו מוחין דגדלות כו'. ומ"מ גבי איש נמי כתיב אשרי איש ירא את ה' כו' גבור בארץ כו'.

Et adam désigne celui qui possède l'intellect développé (mo'hin de-gadlout), etc. Néanmoins, à propos de ish également, il est écrit : « Heureux l'homme (ish) qui craint Havaya », etc., « puissant sur la terre », etc.

אבל אנוש הוא למטה מכולם דהיינו אדרבה כשהוא בבחינת חלישות כח הנפש כנ"ל מלשון עקוב הלב מכל ואנוש כו' וכ"ה בזהר תרומה (קס"ח א') ע"פ מה אנוש כי תזכרנו כו'

Mais enoch est inférieur à tous les autres : c'est-à-dire, au contraire, lorsqu'il se trouve dans un état de faiblesse de la force de l'âme, comme mentionné plus haut, selon l'expression : « Le cœur est plus tortueux que tout, et il est malade », etc. Il en est de même dans le Zohar, Terouma (168a), à propos du verset : « Qu'est-ce que l'homme (enoch), pour que Tu te souviennes de lui ? », etc.

והנה כמ"כ [כמו כן] למעלה דהנה הקב"ה כתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' וכתוב ה' איש מלחמה.

Or, il en est de même là-haut : à propos du Saint béni soit-Il, il est écrit : « Et au-dessus de la ressemblance du Trône, une ressemblance ayant l'apparence d'un homme (adam) », etc., et il est écrit : « Havaya est un homme (ish) de guerre. »

אבל אנוש הוא בחינת מט"ט [מטטרון] כמ"ש בפרשה פנחס (דרי"ז) ע"פ אנוש כחציר ימיו כו' שהוא בחי' המלאך הנ"ל שנאמר בו נער הייתי גם זקנתי כו'. ונמשל לחציר.

Mais enoch est le niveau de Metatron, comme il est écrit dans la paracha Pin'has (page 217), à propos du verset : « Enoch, ses jours sont comme l'herbe », etc. : il s'agit du niveau de l'ange mentionné plus haut, dont il est dit : « J'étais un jeune homme (na'ar), et j'ai aussi vieilli », etc. Il est comparé à l'herbe.

כי הנה החציר הוא העשב שקוצרים אותו כמה פעמים וחוזר ונגדל במעט זמן וחוזרים וקוצרים אותו ונקרא אספסתא (בגמרא דחזקת הבתים)

Car l'herbe (hatsir) est la plante que l'on fauche plusieurs fois ; elle repousse en peu de temps, puis on la fauche de nouveau. Elle est appelée aspasta (dans la Guemara, au chapitre « 'Hézkat ha-Batim »).

והנה כמו כן בחינת מלאך הנ"ל שהוא המלביש לבחינת אור ההמשכה הנמשך בששת ימי החול יום ראשון בחי' חסד כו'. שבחי' החסד מתלבש במלאך הנ"ל ונקרא לכך מנעל דשכינתא כו'.

Or, il en va de même du niveau de l'ange mentionné plus haut : c'est lui qui revêt la lumière du flux qui se déverse durant les six jours de la semaine, le premier jour correspondant au niveau de 'Hessed (bonté), etc. Le niveau de 'Hessed est revêtu dans cet ange ; c'est pourquoi il est appelé « la chaussure de la Chekhina », etc.

5 ונקרא נער כלומר כמו שהנער שכלו ומדותיו קטנים ביותר לגבי אדם הגדול כן ויותר מכן אין ערוך בחי' מדות דיצי' [דיצירה]

Il est appelé naar, un jeune homme. C'est-à-dire que, de même que l'intellect et les attributs émotionnels d'un jeune homme sont très limités par rapport à ceux d'un adulte, de même — et plus encore — les attributs émotionnels du Monde de Yetsira (Formation) ne peuvent être comparés

שהוא בחי' מט"ט [מטטרון] שהחסד מתלבש בהשפעה גשמיות לגבי מדות דאצילות ששם גילוי אור א"ס ובכל שבת שהוא בחי' עליות העולמות מתעלה ג"כ בחי' מלאך הנ"ל לאצילות כנודע בענין מה יפו פעמיך בנעלים כו'.

(qui est le niveau de Métatron, où le 'Hessed est revêtu dans un flux matériel) aux attributs émotionnels du Monde d'Atsilout (Émanation), où se révèle la Lumière infinie (Or Ein Sof). Chaque Chabbat, qui correspond à l'ascension des mondes, le niveau de cet ange s'élève lui aussi à Atsilout, comme on le sait au sujet de « Que tes pas sont beaux dans tes chaussures », etc.

6 וזהו גם זקנתי דסליק לסיכו שהוא עליי [עליה] גדולה מבחי' נער ואנפי זוטרא לבחי' אנפי רברבי וזקנה כו'.

Et c'est là aussi le sens de « j'ai moi aussi vieilli » : il s'élève jusqu'à la vieillesse, ce qui constitue une grande élévation, du niveau de naar et du « petit Visage » (anpei zutra) au niveau du « grand Visage » (anpei ravrevei) et de la vieillesse, etc.

אך בחול חוזר ונמשך להיות בבחינת נער שהוא אנפי זוטרי כו' ולכך נאמר כחציר ימיו כמו שחציר גדל תמיד מחדש כך זה האנוש מתחדש תמיד להיות בחי' נער.

Mais en semaine, il est de nouveau attiré vers le bas, pour se trouver au niveau de naar, qui est le « petit Visage », etc. C'est pourquoi il est dit : « ses jours sont comme l'herbe » : de même que l'herbe repousse sans cesse, cet enosh se renouvelle constamment pour se trouver au niveau de naar.

7 ותדע שהרי אנו מונין היום יום ראשון בשבת יום שני כו' עד יום השבת הוא יום שביעי.

Et vous pouvez le savoir, car nous comptons : « Aujourd'hui est le premier jour de la semaine », « le deuxième jour », etc., jusqu'à « le jour de Chabbat est le septième jour ».

וקשה הרי כבר עברו רבבות ימים משימ"ב [מששת ימי בראשית] עד עתה וא"כ איך אומרים היום יום ראשון כו'.

Cela soulève une difficulté : des myriades de jours se sont assurément déjà écoulées depuis les six jours de la Création jusqu'à maintenant ; comment pouvons-nous donc dire : « Aujourd'hui est le premier jour », etc. ?

אלא מפני שבשבת העליי [העליה] של בחי נער שר העולם באצילות ושם למעלה מבחי זמן ע"כ כל יום אי הוא ממש יום ראשון

C'est plutôt parce que, le Chabbat, le niveau de Naar, le Prince du monde, s'élève dans Atsilout, où il se trouve au-dessus du niveau du temps. Aussi, chaque premier jour est-il véritablement un premier jour,

כמו יום אי של ששת ימי בראשית שנתחדש הזמן מלמעלה מהזמן כך מתחדש כל יום ראשון שאחר השבת.

comme le premier jour des six jours de la Création, où le temps fut créé à nouveau à partir de ce qui est au-dessus du temps ; de même, chaque premier jour qui suit le Chabbat est renouvelé.

שהשבת הוא העליי [העליה] באציי שלמעלה מהזמן וביום אי נמשך בבחי מט"ט [מטטרוין] ו"ק [וי קצוות] דיצי [דיצירה] בחי זמן וא"כ הרי אנוש כחציר ימיו שגידולו

Car le Chabbat est l'élévation dans Atsilout, qui est au-dessus du temps ; le premier jour, le flux est attiré vers le niveau de Metatron, les six extrémités (vav ketzavot) de Yetsira, le niveau du temps. Si tel est le cas, alors « l'homme, ses jours sont comme l'herbe », dont la croissance

רק וי ימים ובשבת עולה ונכלל בלמעלה מהזמן וחוזר ונמשך אחר כך וי ימים אחרים וה"ז [והרי זה] כחציר כו'

ne dure que six jours ; le Chabbat, il s'élève et est inclus dans ce qui est au-dessus du temps, puis il est de nouveau attiré pour six autres jours ; c'est ainsi qu'il est « comme l'herbe », etc.

(ומה שנמשל עלייתו באצילות בשם קצירה היינו שבעלייתו שם הוא בבחי ביטול כנר בפני האבוקה כו' וע"ש בפרשה פנחס) (דרי"ז ע"ב) בפ"י ואיננו כו'.

(Et si son élévation dans Atsilout est comparée à une « coupe », c'est parce que, lorsqu'il s'y élève, il est dans un état d'annulation de soi (bitoul), comme une bougie devant une torche, etc. Voir là-bas, dans la paracha Pin'has) (page 217, côté b), à propos de l'explication de « et il n'est plus », etc.

והנה הרי מובן מזה איך שאין ערוך לשון אנוש שהוא בחי מלאך בעל גבול כו' לגבי בחינת איש ואדם שנאמר ה' איש כו'

Or, on comprend ainsi combien le terme enosh — qui désigne le niveau d'un ange limité, etc. — est sans commune mesure avec le niveau de ish et adam, dont il est dit : « Havaya est un homme (ish) », etc.

שהוא בחינת אי"ס קדמון ונצחי וכן מובן גם כן לפי"ז [לפי זה] לפי ערך באדם שלמטה כשנקרא אנוש מורה על חלישות כחו וירידה ממדרגת בחינת איש ואדם כו'

qui est le niveau de l'Infini (Ein Sof), primordial et éternel. De même, cela se comprend également, dans une mesure correspondante, au sujet de l'homme d'en bas : lorsqu'on le qualifie d'Enoch, cela indique que sa force s'est affaiblie et qu'il est descendu du rang du niveau d'ich et d'adam, etc.

והיינו כנ"ל באריכות בענין עקוב הלב מכל ואנוש הוא שענין החלישות הוא כשאינן לו כח להתגבר על יצרו

C'est-à-dire, comme cela a été expliqué plus haut en détail à propos de « Le cœur est plus tortueux que tout, et il est enoch » : cette faiblesse consiste à ne pas avoir la force de vaincre son penchant.

כי איזהו גבור הכובש את יצרו להיות כמ"ש ואהבת בכל לבבך בשני יצריך [וכן למעלה]

Car « Qui est puissant ? Celui qui maîtrise son penchant », afin d'être comme il est écrit : « Tu aimeras de tout ton cœur (levavkha) », avec tes deux penchants. [Et de même, en Haut :

הנה ביצירה שהוא בחי' אנוש שם עיקר בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ וישלח ובמק"מ [ובמקדש מלך] פ' מקץ קצ"ד א'] :

dans Yetsira, qui est le niveau d'Enoch, se trouve principalement le niveau de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal, comme l'a écrit le Ramaz au début de la paracha de Vayichla'h, et dans le Mikdash Melekh, paracha de Mikets, 194a.]

8 ג והנה יש מקוה לישראל על זאת היינו ע"י התורה שנקרא לחם ועל זה נאמר ולחם לבב אנוש יסעד. שיסעד לבב אנוש וחלוש הזה ויחזקנו להיות בו כח ועוז לכבוש גם לנפשו הבהמית.

3. Or, « il y a un espoir pour Israël à ce sujet », à savoir grâce à la Torah, qui est appelée « pain ». À ce propos, il est dit : « et le pain soutient le cœur d'enosh » : il soutiendra ce cœur d'enosh, cet être faible, et le fortifiera, afin qu'il ait la force et la vigueur de vaincre même son âme animale.

והיינו לפי שהתורה נקרא עוז וכמ"ש ה' עוז לעמו יתן שנותנת כח ועוז בנה"א [בנפש האלקית] להתגבר על חומריות הגוף ונפש הבהמית וגסותו לצאת ממסגר אסיר

Cela tient au fait que la Torah est appelée « force » (oz), comme il est écrit : « Havaya donnera la force à Son peuple » : elle donne à l'âme divine la force et la vigueur de triompher de la matérialité du corps, de l'âme animale et de sa grossièreté, afin de sortir de la prison du captif

(וכמ"ש מזה בד"ה בחדש השלישי לצאת בניי [בני ישראל] מארץ מצרים. בפרשת יתרו ע"ש באריכות) ולכך נקרא התורה לחם עד"מ הלחם גשמי שסועד הלב ומחזקו.

(comme cela est expliqué dans le maamar qui commence par «Au troisième mois après que les enfants d'Israël furent sortis du pays d'Égypte», dans la paracha Yitro; voir là-bas l'explication détaillée). C'est pourquoi la Torah est appelée «pain», par analogie avec le pain matériel, qui soutient le cœur et le fortifie.

והיינו שמקשר ומחבר חיי הנפש באברי הגוף שאם ירעב ולא יאכל כל היום יתחלש ויסתלק קצת כחות חיי נפשו ועל ידי הלחם יסעד הלב ותשוב נפשו אליו

C'est-à-dire qu'il lie et unit la vie de l'âme aux membres du corps: si l'on a faim et que l'on ne mange pas de toute la journée, on s'affaiblit et certaines forces de la vie de son âme se retirent; grâce au pain, le cœur est soutenu et son âme lui revient

(והעיקר נקרא ע"ש הלב שבו דם הנפש שהנפש מתלבשת בדם שבלב כו' ומבואר במ"א דדוקא לחם סועד הלב הגם שהבשר מרבה דם יותר מהלחם עכ"ז [עם כל זה] לחם דוקא סועד הלב ומחזקו ומגביהו להתקשר עם המוח)

(et il est principalement désigné d'après le cœur, où se trouve le sang de l'âme, car l'âme est revêtue dans le sang qui se trouve dans le cœur, etc. Il est expliqué ailleurs que c'est précisément le pain qui soutient le cœur: bien que la viande augmente davantage le sang que le pain, c'est néanmoins précisément le pain qui soutient le cœur, le fortifie et l'élève afin qu'il s'unisse au cerveau).

וכך בחי' לחמה של תורה והוא עשוי מחטה בחי' כ"ב אותיות התורה כמנין חט"ה ולכן בשבועות מביאין שתי הלחם מחטים

De même, le niveau du «pain» de la Torah: il est fait de blé (chita), qui correspond aux vingt-deux lettres de la Torah, dont le nombre est égal à la valeur numérique de chita. C'est pourquoi, à Chavouot, on apporte les Deux Pains faits de blé,

והוא גם כן התחלת קציר חטים כמ"ש במ"א הנה הוא מחזקו ונותן כח ועוז לנפש האלקית להתגבר על חומריות הגוף ונפש הבהמית.

et c'est également le début de la moisson du blé, comme il est expliqué ailleurs. Il le fortifie et donne à l'âme divine la force et la vigueur de triompher de la matérialité du corps et de l'âme animale.

והנה התורה נקרא ג"כ לחמי שהוא בחי' לחם אצלו ג"כ כביכול (ואף שנאמר ולחם לבב אנוש י סעד
דהוא בבחי' מלאך מט"ט [מטטרון] הנ"ל מ"צ הרי בחינת אדם ג"כ צריך ללחם כו'

Or, la Torah est également appelée « Mon pain », car elle est aussi, pour Lui, pour ainsi dire, un niveau de pain. (Et bien qu'il soit dit : « et le pain soutient le cœur d'enosh », ce qui relève du niveau de l'ange Metatron mentionné plus haut, [néanmoins,] le niveau d'adam a lui aussi besoin de pain, etc. :

היינו בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמקבל אור וחיות מבחינת סוכ"ע ע"י התורה ומצות ועמ"ש מזה
בד"ה ראשי המטות רק שאפילו לבב אנוש וחלוש גם כן יסעד הלחם)

C'est-à-dire le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), qui reçoit lumière et force vitale du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), par la Torah et les mitsvot. Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Les chefs des tribus ». Mais le pain soutient même le cœur de l'homme, même faible, comme il convient.

וענין שייכות בחי' זו למעלה הענין דכמו צורך האדם ללחם הוא שלפי שהנפש הוא רוחני והגוף הוא
גשמי ואינו

Et voici comment ce niveau s'applique En-Haut. De même que l'homme a besoin de pain parce que l'âme est spirituelle tandis que le corps est matériel, et qu'il n'est pas

ממהות וערך נפש רוחני ע"כ בכדי שיהי' [שיהיה] התחברות והתקשרות הנפש בגוף צ"ל ע"י ממוצע
המחברם והוא הלחם שנעשה ממנו דם ומקשר הנפש להתלבש בדם כו'.

de même nature ni de même rang qu'une âme spirituelle, par conséquent, pour que l'âme soit unie et liée au corps, il faut un intermédiaire qui les relie ; c'est le pain, dont le sang est formé, et qui lie l'âme afin qu'elle s'enveloppe dans le sang, etc.

9 וכך הוא למעלה בכדי שיהי' [שיהיה] נמשך אור א"ס ב"ה להתלבש בנאצלים ונבראים שהרי מצד עצמו
לאו מכל אליו מדות איהו כלל ואנת חכים ולא בחכמה ידיעא.

Ainsi en est-il en haut : pour que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, soit attirée et revêtue dans les êtres émanés et créés — car, en Lui-même, Il n'est aucunement de ces attributs, et « Tu es sage, mais non d'une sagesse connue » —,

וכמו שאין ערוך גוף גשמי לגבי הנפש הרוחניות כן ויותר מכן אין ערוך בחי' חכמה כו' ומדות כו' לגבי אין סוף ב"ה.

et de même qu'un corps physique est sans commune mesure avec l'âme spirituelle, ainsi — et à plus forte raison — le niveau de 'Hokhma (sagesse), etc., et les attributs émotionnels (midot), etc., sont sans commune mesure avec l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il.

10 ולכן כדי שיהי' [שיהיה] התקשרות והתחברות א"ס ב"ה במדות הוא ע"י לחם המקשר ומחבר להיות הוא ית' מתלבש בהן כנשמתא לגופא כו'.

Ainsi, pour que l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, soit lié et uni aux attributs, il faut le « pain », qui lie et unit, afin qu'Il soit revêtu en eux comme une âme dans un corps, etc.

וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה שצריך להיות החסד יבנה כדי להיות בחי' קיום העולם. כי להיות התהוות העולמות הוא ע"י מדות עליונות שעקרון החסד.

Et c'est là le sens de : « Car j'ai dit : le monde sera bâti par la bonté ('Hessed) » : il faut que le 'Hessed soit « bâti », afin que le monde puisse subsister. En effet, les mondes viennent à l'existence par les attributs supérieurs, dont le principal est le 'Hessed.

11 וגם ע"י בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] המתלבשות בהן וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בעשרה דברים נברא העולם בחכמה בתבונה ובדעת וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] בראשית נמי מאמר הוא ד בראשית

Et aussi par le niveau de 'Hokhma (sagesse), Bina (compréhension) et Daat (connaissance), qui sont revêtus en elles, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Le monde fut créé par dix choses : par la sagesse, par la compréhension et par la connaissance. » Nos Sages, de mémoire bénie, ont également dit : « “Au commencement” est aussi une parole », car « Au commencement »

היינו בחי' חכמה שאפי' [שאפילו] חכמה נקרא ג"כ מאמר לבד לגבי א"ס ב"ה וכנ"ל בענין גופא לגבי נשמתא כו'.

désigne le niveau de 'Hokhma : même 'Hokhma n'est appelée qu'une simple parole par rapport à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, comme il a été dit plus haut à propos du corps par rapport à l'âme, etc.

12 ולכך כדי שיהיה נבנה בחי' החסד והחכמה הוא ע"י כי אמרתי דהיינו ע"י הדיבור בד"ת [בדברי תורה]

שנקרא לחם עד שהוא בחי' לחמי ממש להמשיך אור א"ס

C'est pourquoi, pour que le niveau de 'Hessed et de 'Hokhma soit « édifié », cela se fait par « Car j'ai dit », c'est-à-dire par la parole de Torah, appelée pain, au point d'être véritablement le niveau de « Mon pain », afin d'attirer la Lumière infinie (Or Ein Sof)

ב"ה במדות עליונות דאצילות שצ"ל ג"כ ע"י בחי' לחם זה דוקא [ועמ"ש מזה סד"ה לסוסתי ובד"ה באתי לגני] ולחם אפילו לבב אנוש יסעד להמשיך חיות והמשכת אור א"ס ב"ה גם למטה בבחי' אנוש

béni soit-Il, dans les attributs supérieurs du Monde d'Atsilout (Émanation), lesquels doivent eux aussi recevoir cette lumière précisément par ce niveau de pain [et voyez ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par « À ma jument » et dans le discours commençant par « Je suis venu dans Mon jardin »]. Et le pain soutient même le cœur de l'enosh, afin d'attirer la force vitale et le déploiement de la Lumière infinie, béni soit-Il, jusque dans les mondes inférieurs, au niveau de l'enosh,

שהוא בחי' נער ושר העולם להיות ההמשכה והחיות נמשך גם כן בעולמות תחתונים עד שע"י נמשך רחמים וטוב בעולם והשפעת חסד ומזון גשמי [גשמיים / גשמיות / גשמית] גם כן לעולם

qui est le niveau du na'ar et du Prince du Monde, afin que le flux et la force vitale se déploient également dans les mondes inférieurs, jusqu'à ce que la compassion et le bien soient ainsi attirés dans le monde, ainsi qu'un flux de bonté et de subsistance matérielle pour le monde.

(ועיין ס"פ ויקרא) (דכ"ה ע"ב) על פסוק הרעיפו שמים ממעל כו' עד ומזונייהו דבני נשא אשתכח בעלמא.

(et voyez la fin de la paracha Vayikra) (25b), à propos du verset « Distillez, cieux, d'en haut », etc., jusqu'à « et la subsistance des êtres humains se trouve dans le monde ».

והרעיפו הוא כמ"ש יערוף כמטר לקחי דקאי על התורה וכמ"ש במ"א וכמו שהוא למעלה כך הוא גם כן למטה בנפש דלחם אפילו

Et « distillez » renvoie à ce qui est écrit : « Ma doctrine distillera comme la pluie », ce qui désigne la Torah, comme cela est expliqué ailleurs. Et ce qui est vrai en haut l'est aussi en bas, dans l'âme : le pain soutiendra même

לכב אנוש וחלש יסעד עד שהחלש יאמר גבור אני להיות גבור הכובש את יצרו והכל ע"ה [עץ חיים]
לחמה של תורה.

le cœur de l'enosh, même affaibli, jusqu'à ce que « le faible dise : "Je suis fort" » : fort, en étant celui qui maîtrise son inclination. Et tout cela se fait par le pain de la Torah.

ואפ"י [ואפילו] מי שהוא בחינת אדם גם כן צריך ללחם זה כנ"ל בנמשל וכן הוא למטה שכדי להיות
המשכת אור אין סוף בנפש א"א רק על ידי התורה:

Et même celui qui se trouve au niveau de l'adam a lui aussi besoin de ce pain, comme cela a été dit plus haut à propos du parallèle [en haut]. Il en va de même en bas : il est impossible d'attirer la Lumière infinie dans l'âme autrement que par la Torah.

13 וזהו וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר. פירוש כל הדברים האלה היינו כללות כל התורה
כולה שכלולה בעשרת הדברות וכמ"ש הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] שבעשרת הדברות יש תר"ך אותיות.

Et voici [le sens de] « Et D.ieu prononça toutes ces paroles, en disant ». « Toutes ces paroles » désigne leur expression générale et collective dans toute la Torah, qui est incluse dans les Dix Commandements, comme l'écrit le Ramban : les Dix Commandements comptent 620 lettres.

לאמר פ"י כדי שיהיה על ידי זה קיום וחיות לעשרה מאמרות כנ"ל בענין לחמי וכו'.

« En disant » (lemor) signifie : afin que, par cela, les Dix Paroles puissent perdurer et recevoir leur force vitale, comme il a été dit plus haut à propos de « Mon pain », etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ך (סנהדרין צ"ט ב') על פסוק או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי שהעוסק
בתורה לשמה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה פ"י בפמליא של מעלה

Et voici ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit (Sanhédrin 99b) au sujet du verset : « Ou qu'il saisisse Ma forteresse, qu'il fasse la paix avec Moi ; qu'il fasse la paix avec Moi » : celui qui s'adonne à la Torah pour elle-même fait la paix dans la cour céleste et dans la cour terrestre. « Dans la cour céleste »

היינו בחינת התקשרות והתחברות אור א"ס בחכמה ובתבונה כו' שבהן נבראו ונאצלו כו' שנקרא
פמליא של מעלה.

signifie le lien et l'union de la Lumière infinie (Or Ein Sof) avec 'Hokhma et Tevouna (compréhension), etc., par lesquelles [les mondes] furent créés et émanés, etc. ; c'est ce que l'on appelle la cour céleste.

ופי' בפמליא של מטה היינו בנה"א [בנפש האלקית] בגוף שכובש גם לנפשו הבהמית מפני העוז והכח שניתוסף לניצוץ האלקי ע"י לחמה של תורה.

Et « dans la cour terrestre » désigne l'âme divine dans le corps, qui soumet même son âme animale, grâce à la force et à la puissance ajoutées à l'étincelle divine par le pain de la Torah.

14 והנה עיקר הטעם לזה שהתורה ביכולתה לחבר אור א"ס בנאצלים ונבראים. היינו לפי שהתורה שרשה בבחינת רצון העליון שהוא בבחינת כתר תר"ך עמודי אור

Or, la raison essentielle pour laquelle la Torah peut unir la Lumière infinie (Or Ein Sof) aux êtres émanés et créés est que la Torah est enracinée dans le niveau de la volonté suprême, qui est le niveau de Kéter (la Couronne), les 620 piliers de lumière ;

דהיינו בחינת כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' שזהו מקור כל העולמות והוא למעלה גם מבחינת החכמה וע"י הרצון העליון נמשך אור א"ס בחכמה

c'est-à-dire le niveau de « lorsqu'il s'éleva dans Sa volonté simple d'émaner et de créer », etc., qui est la source de tous les mondes et se situe même au-dessus du niveau de 'Hokhma (sagesse). Par cette volonté suprême, la Lumière infinie est attirée dans 'Hokhma,

וכן בתבונה ובדעת כו' (כי הכתר הוא בחי' ממוצע המחבר אור א"ס ב"ה עם הנאצלים כנודע)

et de même dans Tevouna (compréhension) et Daat (connaissance), etc. (car Kéter est le niveau d'un intermédiaire qui unit la Lumière infinie, béni soit-Il, aux êtres émanés, comme on le sait).

ועל זה נאמר פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון א"ת [אל תקרי] ידך אלא יודיך ועל ידי זה משביע לכל חי מבחי' רצון העליון.

À ce sujet, il est dit : « Tu ouvres Ta main et rassasies tout être vivant [de] volonté. » Ne lis pas yade'-ha, « Ta main », mais youde'ha, « Tes youd », et par cela Il rassasie tout être vivant du niveau de la volonté suprême.

והוא כמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם שנמשך בחי' אור וחיות גם באדם העליון כו'. וזהו כאלו עשאוני.

C'est comme il est écrit : « que l'homme (adam) accomplira et par lesquels il vivra » : le niveau de lumière et de force vitale est ainsi attiré également dans l'Adam supérieur, etc. C'est là le sens de « comme s'ils M'avaient fait ».

וזהו ענין שתי הלחם שהקריבו בעצרת שעל ידי בחי' שתי הלחם שהקריבו למטה נמשך לכללות נשמות ישראל בחינה סעודת הלב (ועמ"ש בפ' שלח בד"ה ענין הנסכים)

Tel est le sens des deux pains offerts à Atseret [Chavouot] : par les deux pains offerts ici-bas, le niveau de « nourriture du cœur » fut attiré vers l'ensemble des âmes d'Israël (voir aussi ce qui est écrit dans la paracha de Chela'h, dans le discours commençant par « Le sens des libations »).

והיינו לחבר אור האלקי בכללות נשמות ישראל ולכבוש את היצה"ר [היצר הרע] על ידי הכח והעוז הזה כנ"ל והוא ענין השלום בפמליא של מטה וכמ"כ [וכמו כן] באתערותא דלעילא כמים הפנים לפנים כן לב האדם כו'

C'est-à-dire unir la lumière divine à l'ensemble des âmes d'Israël et vaincre le mauvais penchant grâce à cette puissance et à cette force, comme indiqué plus haut ; c'est là la paix dans la demeure d'en bas. De même, lors de l'éveil d'en haut, « comme l'eau reflète un visage à un autre visage, ainsi le cœur de l'homme... », etc.,

נעשה למעלה בחי' לחמי לעשות שלום בפמליא של מעלה התלבשות אור א"ס בחכמה ובתבונה כו' il se réalise en haut le niveau de « Mon pain », afin de faire la paix dans la demeure d'en haut : l'enveloppement de la Lumière infinie dans 'Hokhma et Tevouna, etc.

(ואפ"ל [ואפשר לומר] שזהו ענין שלמי צבור שני כבשים שהקריבו בשבועות ושתי הלחם ע"ג שני הכבשים. כי שלמים הוא בחי' שלשום וכמ"ש בזהר ויקרא) (די"א סע"ב [סוף עמוד ב] ודי"ב)

(Et l'on peut dire que telle est la notion des offrandes de paix communautaires, les deux agneaux offerts à Chavouot, avec les deux pains posés sur les deux agneaux. Car les chelamim, « offrandes de paix », relèvent de l'aspect du chalom, « paix », comme il est écrit dans le Zohar, Vayikra) (p. 11, fin du côté b, et p. 12).

והיינו שמבחי' שתי הלחם שהן תורה שבכתב ותורה שבעל פה נמשך להיות שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה

C'est-à-dire que du niveau des deux pains, qui représentent la Torah écrite et la Torah orale, découle la paix dans la famille d'En-Haut et dans la famille d'en bas.

ולכן שלמי צבור הנזכר הן קדשי קדשים עיין בזהר ר"פ צו ובפ"י הרמ"ש שם בענין קדשי קדשים

C'est pourquoi les offrandes de paix communautaires mentionnées sont des « saints des saints » (kodchei kodachim) ; voyez le Zohar au début de la paracha Tsav, ainsi que le commentaire du Ramach à cet endroit, au sujet des « saints des saints ».

ויוכן שכל בחי' ההם ישנן בבחי' השלום שנמשך ע"י התורה ועמ"ש בביאור ע"פ החלצו מאתכם כו'.

Et l'on comprendra que tous ces niveaux se trouvent dans la paix qui est attirée par la Torah. Voyez aussi ce qui est écrit dans l'explication sur [le verset] «Armez-vous parmi vous», etc.

15 וזהו ענין במלך שלמה במלך שהשלום שלו כו'. ד ועתה צריך להבין ענין ויין ישמח לבב אנוש. ויוכן זה ע"פ ביאור לשון הלכו לחמו בלחמי כו' מהו ענין הליכה זאת.

Et telle est la signification de «au roi Chlomo» : au Roi auquel appartient la paix (Chalom), etc. 4. Il faut maintenant comprendre le sens de «Le vin réjouit le cœur de l'homme». Cela s'éclairera par l'explication de l'expression «Allez, mangez de mon pain», etc. : que signifie cet «aller» ?

אך פי' לכו היינו שצריך לילך מביתו כו' ואף מגופו ועצמותו הם הנאת עניני עוה"ז וכל כיוצא בו ולשום כל שכלו

Mais le sens de «Allez», c'est qu'il faut sortir de sa maison, etc., et même de son corps et de son être propre — c'est-à-dire du plaisir que procurent les affaires de ce monde et tout ce qui leur ressemble —, et consacrer toute son intelligence

רק בתורה שלא ישאר מן שכלו כלל ואפי' [ואפילו] מעט ובעניני עוה"ז ישים רק מעט משכלו ועי"ז יתעלה במחשבתו ישראל עלה במחשבה כ"א [כל אחד / כל אחת] לפי מדרגתו.

uniquement à la Torah, sans qu'il reste de son intelligence quoi que ce soit, pas même un peu ; quant aux affaires de ce monde, il ne doit leur consacrer qu'une petite part de son intelligence. Ainsi s'élèvera-t-il dans la Pensée de D.ieu («Israël s'éleva dans la Pensée»), chacun selon son niveau.

16 ולכן אנו רואים שלעתים ע"ה [עם הארץ] מצליח בדרכו יותר. מפני שהוא אינו משים שכלו בעניניו לפי שאין לו שכל

Nous voyons donc qu'il arrive qu'un homme ignorant (am haaretz) réussisse mieux dans ses affaires, parce qu'il n'y applique pas son intellect, puisqu'il n'en a pas ;

אבל מי שיש לו שכל ומשים כל שכלו בעניני עוה"ז יותר מדאי ע"כ אינו מצליח

mais celui qui a de l'intellect et qui applique tout son intellect aux affaires de ce monde, au-delà de ce qui convient, ne réussit donc pas.

רק ישים כל שכלו בדעת התורה לפי מדרגתו הן בנגלה הן בפנימיות ובעניני מו"מ [משא ומתן] לא יעמיק יותר מדאי כו' וזהו לכו לחמו.

Il doit plutôt appliquer tout son intellect à la connaissance de la Torah, selon son niveau, tant dans la Torah révélée que dans sa dimension intérieure (pnimiyout) ; quant aux affaires, il ne doit pas les approfondir outre mesure, etc. C'est là le sens de «Allez, mangez».

אבל לפי שאפשר להיות העסק בתורה שלא לשמה להתגדל כו' לכן אמר עוד לכו כו'

Mais, puisqu'il est possible d'étudier la Torah sans que ce soit pour elle-même, dans le but de devenir important, etc., le verset ajoute alors encore : «Allez», etc.,

בלחמי לשון יחיד לצאת מטורי דפרודי לבחינת רשות היחיד שהוא ית' יחידו של עולם ועיקר הליכה זו הוא על ידי התבוננות בתפלה באור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין וממלא כל עלמין ואיך שנשגב שמו לבדו

«de mon pain» (bilchmi), au singulier : pour sortir des «montagnes de séparation» et accéder au niveau de reshout hayachid, le «domaine de l'Unique», car Lui, béni soit-Il, est l'Unique du monde. L'essentiel de cette marche s'accomplit par la contemplation, dans la prière, de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et remplit tous les mondes (memalé kol almin), ainsi que de ceci : «Son Nom seul est élevé»,

רק הודו על ארץ כו' ויתפעל על ידי זה באהבה לצאת ממאסר הגוף הגשמי לדבקה בו והוא הנקרא הילוך

seul «Son rayonnement est sur la terre», etc. Cela éveillera en lui un amour qui le poussera à sortir de la prison du corps physique afin de s'attacher à Lui ; c'est cela qu'on appelle «marche»

(עמ"ש במ"א ע"פ אם בחקתי תלכו וע"פ כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים כו' וע"פ למען אנסנו הילך בתורתי) וכשיהיה עסק התורה אחר כך בבחינה זו להיות הילך בתורתי אז יתעלה מעלה מעלה

(Voir ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset «Si vous marchez selon Mes statuts», ainsi qu'au sujet de «Ainsi parle», etc., «et Je te donnerai des lieux où marcher», etc., et du verset «afin de les éprouver, pour voir s'ils marcheront selon Ma Torah».) Lorsque, par la suite, son étude de la Torah se situe à ce niveau, de manière à «marcher selon Ma Torah», il s'élèvera alors toujours plus haut.

(דהגם שנת' [שנתבאר] למעלה דהתורה לכב אנוש וחלש יסעד והרי בחינת לכב אנוש היינו אף שאין לו אהבה כלל עדיין להיות לכו ממאסר הגוף מ"מ ודאי זה אמת

(Car, bien qu'il ait été expliqué plus haut que la Torah soutient le cœur d'enosh, le faible, et que le niveau du « cœur d'enosh » désigne même celui qui n'éprouve encore aucun amour lui permettant de « sortir » de la prison du corps, cela demeure assurément vrai ;

אבל הרי גם בחינת אדם צריך ג"כ ללחם והוא בחינת לכו לחמו בלחמי ממש והתורה שבבחי' זו תגביה הנפש ביתר שאת כוי ועמש"ל [ועיי' מה שכתוב לעיל] בד"ה יונתי בענין כי קולך ערב כוי').

Mais assurément, le niveau d'Adam a lui aussi besoin de pain ; c'est le niveau de « Allez, mangez de mon pain » au sens plein, et la Torah à ce niveau élèvera l'âme à une hauteur bien plus grande, etc. Voyez aussi ce qui est écrit plus haut, dans le discours commençant par « Ma colombe », au sujet de « car ta voix est douce », etc.

וזהו ענין משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו פי' רצונו הוא בחי' רצון העליון

Tel est le sens de ce qu'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Fais Sa volonté comme ta volonté, afin qu'Il fasse ta volonté comme Sa volonté. » « Sa volonté » désigne le niveau de la volonté suprême,

שהוא למעלה מעלה אפילו מבחינת חכמה עילאה כנ"ל וכידוע שבחינת וענין הרצון למעלה אינו כמו באדם שרוצה דבר מצד שחסר לו הדבר ולכך נולד רצונו ע"פ השכל.

qui est très, très au-dessus même du niveau de la 'Hokhma suprême, comme mentionné plus haut. Comme on le sait, le niveau et la nature de la volonté en haut ne sont pas comme chez l'homme, qui désire une chose parce qu'elle lui manque ; sa volonté naît donc selon l'intellect,

שהטעם והשכל יחייב איך שצריך לאותו דבר ולכך יומשך הרצון אליו. משא"כ למעלה שהוא ית' שלימותא דכולא ואין לך דבר שחוץ ממנו וכלום חסר כוי.

car la raison et l'intellect dictent qu'il a besoin de cette chose, et sa volonté se porte donc vers elle. Il n'en est pas ainsi en haut, car Lui, béni soit-Il, est la perfection de tout ; rien n'existe en dehors de Lui et rien ne Lui manque, etc.

17 ולכן בחי' הרצון שלו ית' הוא למעלה מהשכל ואינו מושג כלל. והנה כדי שיהיה רצון האדם נמשך אליו ית' לדבקה בו הוא מתחלה ע"י התבוננות טעם ושכל מה שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה.

C'est pourquoi le niveau de Sa volonté, béni soit-Il, est au-dessus de l'intellect et ne peut être saisi en aucune façon. Or, pour que la volonté de l'homme se porte vers Lui, béni soit-Il, afin de s'attacher à Lui, cela commence par la contemplation d'une raison et d'un motif intellectuel : il contemple la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il.

וכמ"ש בזהר וירא (דק"ג ב') ע"פ נודע בשערים. לפום מה דמשער בלביה כו' וע"ז אמרו עשה רצונו כרצונך.

Comme il est écrit dans le Zohar, Vayera (page 103b), au sujet du verset « Connue aux portes » : « Selon ce qu'il mesure dans son cœur », etc. C'est à ce propos qu'ils ont dit : « Fais de Sa volonté ta volonté. »

פי' כרצונך שהוא למטה מהשכל ונמשך מהשכל. כך עשה רצונו להתבונן בגדולת ה'. ומההתבוננות יומשך הרצון לה'.

C'est-à-dire : « comme ta volonté », qui est inférieure à l'intellect et découle de l'intellect ; de même, « fais de Sa volonté » en contemplant la grandeur de D.ieu, et de cette contemplation découlera la volonté de D.ieu.

18 וגם פי' עשה רצונו וכו'. פי' שע"י עסק התורה תמשיך רצונו העליון ב"ה שיתלבש בחכמה ובתבונה כו'.

Il y a aussi [une autre] explication de « Fais Sa volonté », etc. : par l'étude de la Torah, vous attirerez Sa volonté suprême, béni soit-Il, afin qu'elle se revête de 'Hokhma (sagesse) et de Tevouna (compréhension), etc.

וא"כ הרי תעשה רצונו להיות כרצונך כמו שרצונך הוא בב"י [בכיה] חכמה כך תעשה רצון העליון שעם היות שמצד עצמו גבהו דרכיו למעלה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] כנ"ל עכ"ז [עם כל זה] ע"ז יתלבש בבחינת חכמה בכדי שאח"כ יעשה רצונך כרצונו.

Ainsi, vous faites que Sa volonté soit comme votre volonté : de même que votre volonté se situe au niveau de 'Hokhma, vous faites en sorte que la volonté suprême — bien que, par elle-même, « ses voies sont élevées » au-dessus du niveau de la 'Hokhma suprême (Hokhma Ilaa), comme mentionné plus haut — se revête néanmoins, par cela, au niveau de 'Hokhma, afin qu'ensuite Il fasse que votre volonté soit comme Sa volonté.

פ"י שכמו שרצונו הוא הגבה למעלה מבחי' הטעם והחכמה ונקרא רצון העליון. כך יפעל ויעשה הוא ית' להיות רצונך ג"כ בבחי' זו

C'est-à-dire que, de même que Sa volonté est élevée au-dessus du niveau de la raison et de la sagesse, et qu'elle est appelée la volonté suprême, de même Lui, béni soit-Il, agira et fera que votre volonté aussi se situe à ce niveau.

והוא מה שיאיר בך מבחי' אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה שהיא בחינת אהבת בל' מאדך בלי גבול שלמעלה מבחי' האהבה הנמשך ע"פ השכל לפום מאי דמשער הנ"ל

C'est ce qui brillera en vous du niveau du grand amour (ahava rabba) qui vient d'En Haut : l'amour «de toute votre force», sans limite, qui dépasse le niveau de l'amour suscité par l'intellect, «selon ce que l'on mesure», comme mentionné plus haut.

(עמ"ש סד"ה אני ישנה ולבי ער בענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם. ועמ"ש בד"ה זה יתנו כל העובר על הפקודים והנה בחי' זו דשיעשה רצונך כרצונו זהו ענין עטרה שורה לו כו' וכדלקמן)

(Voir ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Je dors, mais mon cœur veille», au sujet de «et Je t'ouvrirai comme l'ouverture de l'Oulam»; et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Voici ce qu'ils donneront, quiconque passe parmi ceux qui sont dénombrés». Or, ce niveau où «Il fera que ta volonté soit comme Sa volonté» correspond à la couronne dont [sa mère] l'a couronné, etc., comme il sera expliqué plus loin.)

ואח"כ אמר עוד בטל רצונך כו' כי הנה בחי' זו שיעשה רצונך כרצונו בבחי' אה"ר [אהבה רבה] כ"ז [כל זה] שייך בשעת התפלה דוקא שאז נותן לבבו בעיון תפלה ובפסוד"ז [ובפסוקי דזמרה] בהתבוננות כדי להגיע לאהבה ואח"כ יאיר בו גם אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל.

Ensuite, il dit encore : «Annule ta volonté», etc. En effet, ce niveau où «Il fera que ta volonté soit comme Sa volonté», sous la forme du grand amour, ne s'applique qu'au moment de la prière. C'est alors que l'on porte son cœur à la concentration dans la prière et à la contemplation des Pessouké de Zimra, afin de parvenir à l'amour; ensuite, le grand amour mentionné plus haut brillera également en lui.

אך אחר התפלה וכמו בעסקו בכל היום במו"מ [במשא ומתן] ודאי גילוי אהבה זו חולפת ועוברת וע"כ אמר בטל רצונך.

Mais après la prière, par exemple lorsqu'il est occupé toute la journée à ses affaires, la révélation de cet amour passe et disparaît nécessairement. C'est pourquoi il dit : «Annule ta volonté» :

היינו לבטל רצונות הזרות בתאוות גופניים ועניני עוה"ז החומריים [החומריים] לאכפייא לסטי"א [לסטרא אחרא] מה שהוא נגד רצון

C'est-à-dire qu'il faut annuler les volontés étrangères, les désirs corporels et les affaires matérielles de ce monde, afin de soumettre la sitra a'hra (l'autre côté), tout ce qui va à l'encontre de la volonté

ה' שלזה עכ"פ [על כל פנים] יוכל כל אדם להגיע גם בעת עסקו במו"מ [במשא ומתן] הגם שכבר חלף ועבר גילוי האה"ר [האהבה רבה] עכ"ז [עם כל זה] יכול לבטל כל רצון זר עכ"פ [על כל פנים].

de D.ieu. À tout le moins, chacun peut parvenir à cela, même lorsqu'il est occupé à ses affaires : bien que la révélation du grand amour soit déjà passée et se soit dissipée, il peut néanmoins, à tout le moins, annuler toute volonté étrangère.

19 וזהו שאמר אח"כ גם בטל רצונך כו' והיינו אף שלא בשעת התפלה. דאלו בעת התפלה שנפשו צמאה לה' אין שייך לשון ביטול רצון זר.

Voilà pourquoi il dit ensuite également: «Annule ta volonté», etc. Cela signifie: même en dehors du moment de la prière. Car, au moment de la prière, lorsque son âme a soif de D.ieu, l'expression «annuler une volonté étrangère» ne s'applique pas,

כי אז אין לו רק לב אחד כו'. רק אפילו אח"כ שחלפה נעימות האה"ר [האהבה רבה] ושייך רצון זר עכ"ז [עם כל זה] בטל רצונך עכ"פ [על כל פנים]. כדי שיבטל רצון אחרים הם הקליפות וסטי"א [וסטרא אחרא].

car alors il n'a qu'un seul cœur, etc. Mais même ensuite, lorsque la douceur du grand amour s'est dissipée et qu'une volonté étrangère peut apparaître, il faut néanmoins, en tout état de cause, «annuler ta volonté», afin qu'Il «annule la volonté des autres»: il s'agit des kelipot et de la sitra a'hra.

20 וענין ביטול רצונם היינו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] מלאך רע עונה אמן בעל כרחו. והוא ענין בכל לבבך בשני יצריך כו'.

L'annulation de leur volonté s'apparente à ce que disent nos Sages, de mémoire bénie: «L'ange mauvais répond "Amen" contre son gré.» C'est là le sens de «de tout ton cœur»: avec tes deux penchants, etc.

וזהו ענין ויין ישמח לבב אנוש. כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נכנס יין יצא סוד וענין הסוד הוא דבר המוסתר ומוצנע.

Et c'est là le sens de « Le vin réjouit le cœur de l'homme. » Car nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Le vin est entré, le secret est sorti. » Or un secret est une chose cachée et dissimulée.

21 וכך הנה העולם נראה ליש ודבר ובאמת היא בטל במציאות לגבי אור ה' המהווה אותו רק שביטול זה מוסתר וזה הוא בחינת הסוד.

De même, le monde apparaît comme quelque chose, comme une entité ; mais, en vérité, il est anéanti quant à son existence par rapport à la lumière de D.ieu qui le fait être. Seulement, cet anéantissement est caché : tel est le niveau du « secret ».

ועל ידי יין שהוא בחינת ההתבוננות יצא הסוד בגילוי להיות נמשך מזה בחינת אהבה לאור וחיות זה המוסתר וכמ"ש לאהבה כו' כי הוא חיך.

Et par le « vin », qui correspond à la contemplation, le secret se révèle ; il en résulte alors un amour pour cette lumière cachée et cette force vitale, comme il est écrit : « aimer », etc., « car Il est ta vie ».

וזה הוא בחינת ומדרגת עשה רצונו כרצונך הנ"ל שהוא המשכת הרצון באדם על ידי ההתבוננות שהוא בחינת יין (ועמ"ש מזה בד"ה לריח שמניך) והנה יין הוא הגורם שמחה.

Tel est le niveau et le degré de « Fais de Sa volonté ta volonté », mentionné plus haut : faire naître la volonté en l'homme par la contemplation, qui correspond au « vin » (voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Au parfum de tes huiles »). Or, le vin est ce qui provoque la joie.

והיינו כידוע שקיום התורה ומצות צ"לבשמחה דוקא כמ"ש בשמחה ובטוב לבב. וכן בתורה חדאי נפשאי לך קראי כו' וכן ונשמח בדברי תורתך כו'

En effet, comme on le sait, l'accomplissement de la Torah et des mitzvos doit précisément se faire dans la joie, comme il est écrit : « dans la joie et dans la gaieté du cœur ». Il en va de même pour la Torah : « Réjouis-toi, mon âme ; c'est pour toi que j'ai lu [l'Écriture] », etc., et aussi : « et nous nous réjouirons des paroles de Ta Torah », etc.

והדרך להגיע לשמחה זו הוא על ידי ההתבוננות שעם היות שהתומ"צ [שהתורה ומצות] הן בחינת רצון העליון שלמעלה מבחינת חכמה ומבחינת התבוננות עכ"ז [עם כל זה] על ידי ההתבוננות ידיע לשמוח מזה.

Et le moyen d'atteindre cette joie est la contemplation : bien que la Torah et les mitzvos correspondent à la volonté suprême, qui est au-delà du niveau de 'Hokhma (sagesse) et de la contemplation, néanmoins, par la contemplation, il saura s'en réjouir.

22 והוא מ"ש אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון הילול ושבח כמו באשרי כי אשרוני. כי זהו דבר יפה עד מאד להלל מה שקדשנו במצותיו שהן הן בחינת רצון העליון שלמעלה אפילו מהשגת חכמה עילאה.

Et c'est ce qui est dit : « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements. » Asher est une expression de louange et d'éloge, comme dans « Dans mon bonheur, car on m'a appelée heureuse (ichrouni). » Car il est extrêmement beau de louer [D.ieu] de nous avoir sanctifiés par Ses commandements, lesquels sont eux-mêmes le niveau de la volonté suprême, qui est au-delà même de la compréhension de la 'Hokhma suprême ('Hokhma Ilaa).

23 וכן בעוסקו בתורה כשיתבונן שעל ידי עסק זה מתגלה בנפשו בחינת רצון העליון הנ"ל והרי רצונו כרצונך מזה ישמח ויגל עד מאד.

De même, lorsqu'il s'adonne à l'étude de la Torah, s'il médite sur le fait que, par cette étude, le niveau de la volonté supérieure mentionné plus haut se révèle dans son âme, de sorte que « Sa volonté est comme la tienne », il se réjouira et exultera grandement de cela.

ובחינת התבוננות זאת היינו בחינת יינה של תורה שמשמח לבב אנוש. וזהו ענין וישמחו בך ישראל מקדשי שמך.

Ce niveau de méditation est le « vin » de la Torah, qui réjouit le cœur de l'homme. Tel est le sens de « Israël, qui sanctifient Ton Nom, se réjouiront en Toi ».

פירוש מקדשי שמך היינו כי שמך הוא בחי' מלכות שהוא בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] מלכותך מלכות כל עולמים שהחיות המתלבש בעולמות הוא

Le sens de « qui sanctifient Ton Nom » est le suivant : « Ton Nom » désigne le niveau de Mal'hout (souveraineté), c'est-à-dire la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) — « Ton règne est le règne de tous les mondes » — car la force vitale qui est revêtue dans les mondes est

רק בחינת זיו והארה בעלמא כמו אותיות השם בלבד ונשיי [ונשמות ישראל] הם ממשיכים גילוי בחינת קדש העליון סוכי' בבחינת מלי'

seulement un simple éclat, une lueur, comme les seules lettres d'un nom. Or, les âmes d'Israël font descendre la révélation du niveau de la sainteté supérieure, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), dans le niveau de Mal'hout

(והיינו ע"י תורה ומצות. וזהו ענין ישמח לבב אנוש שהמלי' כשמתלבשת בכי"ע בנער מט"ט [מטטרון] נעלא דשכינתא נקרא ג"כ אנוש על שמו כי רגליה יורדות כו' ועל ידי יינה של תורה נמשך להיות ישמח לבב אנוש).

(C'est par la Torah et les mitsvot qu'elles le font. Tel est le sens de « réjouit le cœur de l'homme » : lorsque Mal'hout est revêtue dans Béria, Yetsira et Assiya, dans le na'ar Métatron, « la chaussure de la Chekhina », elle aussi est appelée « enosh », d'après son nom, car « ses pieds descendent », etc. ; et c'est par le vin de la Torah qu'il advient que le cœur de l'homme se réjouisse.)

וזהו וישמחו בך שממשיכים מבחי' מהו"ע [מהותו ועצמותו] לבחינת שמך ועמ"ש מזה ע"פ אוסרי לגפן עירה והכח הזה בנשמות ישראל להמשיך מבחי' קדש העליון הוא כי עלו במחשבה

Tel est le sens de « se réjouiront en Toi » : ils font descendre du niveau de Son être et de Son essence dans le niveau de « Ton Nom ». (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset « Il attache son ânon à la vigne ».) Et si les âmes d'Israël ont le pouvoir de faire descendre la sainteté supérieure, c'est parce qu'elles « sont montées dans la Pensée »,

והיינו בחי' מחשבה סתימאה שבה התלבשות התענוג שהתענוג השראתו בחכמה ונשמות ישראל נמשכים מפנימית ח"ע [חכמה עילאה] שהרי נקראו בנים למקום ועד"מ הבן הרי הטפה נמשכת מהמוחים ששם השראת כח השכל.

c'est-à-dire au niveau de la pensée cachée (machchava stima'a), dans laquelle le plaisir (taanoug) est revêtu, car le plaisir réside dans 'Hokhma ; et les âmes d'Israël proviennent de la dimension intérieure (pnimiyout) de la 'Hokhma supérieure, car elles sont appelées « enfants du Lieu ». À titre d'analogie, chez un fils, la goutte provient du cerveau, où réside la faculté intellectuelle.

24 ולכן יש תענוג בהמשכת הטפה והתענוג דוקא בגמר ביאה שהתענוג הוא מההשפעה כענין יותר משהעגל כו' הפרה רוצה להניק.

Il y a donc un plaisir dans l'émission de la goutte, et ce plaisir se manifeste précisément à l'achèvement de l'union, car il vient du don, comme il est dit : « Plus que le veau [ne veut téter], etc., la vache veut allaiter. »

וכן בנשמות ישראל עד"מ שנקרא ג"כ אור זרוע לצדיק מלובש בהן בחנית התענוג עליון ולפיכך ביכלתו להמשיך בחנית המשחה ותענוג עליון

Il en va de même, par analogie, pour les âmes d'Israël, qui sont elles aussi appelées « une lumière semée pour le juste » : le niveau du plaisir sublime est revêtu en elles, et c'est pourquoi il a le pouvoir d'attirer le niveau de l'onction et du plaisir sublime.

וזהו וישמחו כך כו' בבחי' פנימיות תענוג עליון ועי"ז ביכולתם להיות מקדשי שמך ג"כ להמשיך בחנית קדש זה בבחינת מלכות.

C'est là le sens de « ils se réjouiront en Toi », etc. : il s'agit du niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) du plaisir sublime. Par cela, ils peuvent aussi être « ceux qui sanctifient Ton Nom », en attirant ce niveau de sainteté dans le niveau de Mal'hout (souveraineté).

ה להצהיל פנים משמן. פיי יין ישמח. אבל צהלת פנים הוא מן השמן זהו פשוטו.

5. « Pour faire rayonner le visage par l'huile. » Le sens est le suivant : le vin réjouit, mais le rayonnement du visage vient de l'huile. Tel est le sens simple du verset.

25 והנה ההפרש בין שמחה לצהלת פנים דלכאורה עיי' היין ג"כ כשישמח יאדימו הפנים. אך הנה ענין מה שהיין משמח

Or, la différence entre la joie et l'éclat du visage : apparemment, le vin aussi fait rougir le visage lorsque l'on se réjouit. Mais en quoi consiste le fait que le vin réjouit

היינו שפעולת היין להביא מן העולם אל הגילוי ולכך הוא ממשיך גילוי פנימית הדם מה שהיה בבחינת העולם עיי' היין בא אל הגילוי

c'est que l'action du vin consiste à faire passer [les choses] de la dissimulation à la révélation. C'est pourquoi il fait apparaître la partie intérieure du sang : ce qui était à l'état dissimulé vient, par le vin, à la révélation.

ולכן יאדים הפנים ולפי שחיות הנפש מלוכש בדם וע"כ בפנימיות הדם מלוכש חיות פנימי מהנפש יותר מהחיות המלוכש בחיצוניות הדם ולכן על ידי היין מתגלה פנימית החיות מההעלם אל הגילוי מחמת גילוי פנימית הדם.

C'est pourquoi le visage rougit. Et puisque la force vitale de l'âme est revêtue dans le sang, une force vitale plus intérieure de l'âme est revêtue dans la partie intérieure du sang que dans sa partie extérieure. Par conséquent, le vin révèle la force vitale intérieure, la faisant passer de la dissimulation à la révélation, grâce à la révélation de la partie intérieure du sang.

26 וזהו ענין השמחה. נמצא ענין שמחה הבאה מהיין הוא מחמת גילוי פנימית הדמים. אמנם ענין צהלת פנים אינו נמשך כלל מסיבת הדמים

Et tel est le sens de la joie. Il s'ensuit que la joie provenant du vin est due au dévoilement de la partie intérieure du sang. Mais l'éclat du visage ne provient nullement du sang ;

רק הוא ענין הארת פנים שבא באדם מצד אור החכמה שמאיר בו כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו

il s'agit plutôt d'un rayonnement du visage qui vient à l'homme de la lumière de la 'Hokhma (sagesse) qui brille en lui, comme il est écrit : « La sagesse d'un homme fait rayonner son visage »,

וכמו שהשיב ר' יהודה למטרוניתא שראתה פניו צהובים ואמרה לו מורה ורוי ואמר לה שאינו שותה יין כלל

comme Rabbi Yehouda répondit à la matrone qui avait vu son visage resplendissant et lui avait dit : « Un maître, et ivre ! » Il lui répondit qu'il ne buvait absolument pas de vin,

אלא חכמת אדם תאיר פניו (נדרים מ"ט ב') וכמו שאמרו בר' [ברבי] אבוה דנהירין אנפוי מפני שמצא תוספתא חדתא כו'.

mais que c'était plutôt « la sagesse d'un homme qui fait rayonner son visage » (Nedarim 49b) ; et comme on disait de Rabbi Abahou que son visage resplendissait parce qu'il avait trouvé une nouvelle Tossefta, etc.

והרי זהו בחינת הארת הפנים שאינו בא מחמת קיבוץ הדמים אלא בא ונמשך אור מלמעלה שמאיר ומצהיב הפנים

Voilà donc le niveau du rayonnement du visage : il ne provient pas de l'accumulation du sang ; une lumière vient plutôt d'en haut et est attirée, illuminant le visage et le faisant resplendir :

והיינו אור המשכיל שכל חדש והוא הנקרא שמן שהוא למעלה מבחינת יין כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמן שצף על גבי יין נחלקו אם הוא חיבור כו'.

il s'agit de la lumière de celui qui saisit une idée nouvelle. C'est ce que l'on appelle l'huile, qui est supérieure au niveau du vin, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : l'huile qui flotte à la surface du vin — ils ont discuté pour savoir si elle lui est associée [ou non], etc.

וזהו להצהיל פנים משמן דוקא (והיינו כי שמן הוא למעלה מבחינת מים עם היות כי מים הוא גם כן בחינת חכמה

Tel est donc le sens de « faire rayonner le visage » précisément « par l'huile » (car l'huile est supérieure au niveau de l'eau, bien que l'eau aussi soit le niveau de la 'Hokhma,

אך שמן הוא מקור החכמה כו' ועיין מה שכתוב בד"ה בהעלותך את הנרות בפירוש שמן משחת קדש ובד"ה מנורת זהב ועל פסוק כי אתה נרי').

mais l'huile est la source de la 'Hokhma, etc. Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Quand tu feras monter les lampes », à propos du sens de « l'huile d'onction sainte », ainsi que dans le discours commençant par « Un candélabre d'or », et à propos du verset « Car Tu es ma lampe »).

והנה שרש ענין ההפרש בין הארת פנים שבא משמחת היין ובין הארת פנים שבא רק מצד הארת החכמה

Or, la racine de la différence entre le rayonnement du visage qui provient de la joie du vin et celui qui provient uniquement de l'illumination de 'Hokhma

היינו במה שמן הדם עולה החיות הפנימי בפנים מלמטה למעלה בבחינת קיבוץ והעלאה. וזהו בא בבחינת רשפי אש חמימות בוער כשלהבת ועולה ומתגלה בפנים.

est la suivante : la force vitale intérieure contenue dans le sang s'élève vers le visage, de bas en haut, selon un mouvement de rassemblement et d'élévation ; elle se manifeste alors comme des éclairs de feu, une chaleur ardente qui brûle comme une flamme, s'élève et se révèle dans le visage.

אבל בחיי הארת פנים שמאיר מן החכמה מאיר ובא מלמעלה למטה ואין בזה שום רשפי אש כי החכמה נקרא כח מ"ה [מה] שהוא בחינת ביטול וכי:

Mais le rayonnement du visage qui émane de 'Hokhma brille et vient de haut en bas, et il ne comporte aucun éclair de feu, car 'Hokhma est appelée ko'a'h ma, « la force du quoi », ce qui désigne le niveau de l'annulation de soi (bitoul), etc.

27 ויובן כ"ז [כל זה] הענין בעבודה שכלב זו תפלה שמחמת ההתכוננות באה השמחה ברשפי אש שלהבת התלהבות והתלהטות הלב והוא ענין קיבוץ פנימיות החיות שבדם כנ"ל

Tout cela s'éclairera dans « le service du cœur, qui est la prière » : la contemplation fait naître la joie, en éclats de feu, dans la flamme de l'enthousiasme et de l'ardeur du cœur ; et c'est le rassemblement de la force vitale intérieure qui se trouve dans le sang, mentionné plus haut,

כמו יין ישמח כנ"ל. וזהו עבודת חיות הקדש שבמרכבה עליונה דכתיב בהו בוערות כמראה הלפידים כו'.

comme le vin réjouit, ainsi qu'il a été dit plus haut. Tel est le service des 'Hayot saintes du Char céleste, dont il est écrit : « brûlantes, comme l'apparence de torches », etc.

28 ובכל הפרשה נאמר בהן וכנפיהן שר"ל [שרוצה לומר] בחינת אהוי"ר [אהבה ויראה] בהתפעלות התלהבות והתלהטות לעוף כלפי מעלה להבטל וליכלל באור השכינה המאיר עליהם כו'

Et, tout au long du passage, il est dit à leur sujet : « et leurs ailes », ce qui désigne le niveau de l'amour et de la crainte dans l'émotion, l'enthousiasme et l'ardeur, pour s'élever vers le haut, s'annuler et s'inclure dans la lumière de la Chekhina (la Présence divine) qui brille sur elles, etc.

וכן במתן תורה כתיב וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים כי הנה הקולות והלפידים לא באו כדי להפחיד את ישראל

De même, lors du Don de la Torah, il est écrit : « Et tout le peuple vit les sons et les torches. » Car les sons et les torches ne vinrent pas pour effrayer Israël ;

אלא היו ענין ובחינת אתערותא דלעילא ברשפי אש לעורר את האהבה בישראל באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] שיתלהבו נפשותם ברפיש אש התשוקה לה' אחד ולזה היו הקולות והלפידים להלהיב כנ"י [כנסת ישראל].

mais ils étaient un éveil d'en haut, en flammes ardentes, destiné à éveiller l'amour en Israël comme un éveil d'en bas, afin que leurs âmes s'embrasent des flammes ardentes du désir pour le Dieu unique. C'est pourquoi les sons et les torches vinrent : pour enflammer la Communauté d'Israël (Knesset Israël).

29 וכן הי' [היה] שעל כל דיבור פרחה נשמתן שהקולות והלפידים הלהיבו כנפשותם התלהבות אורה ושמחה בבחי' כלות הנפש ממש עד שפרחה נשמתם על כל דבור כו' וכ"ז [וכל זה] הוא בחינת שמחה בהתבוננות כמו יין ישמח כנ"ל.

Et ainsi en fut-il : à chaque parole, leurs âmes s'envolaient, car les voix et les torches avaient embrasé leurs âmes d'un élan de lumière et de joie, dans un état où l'âme expirait réellement, jusqu'à ce que leurs âmes s'envolent à chaque parole, etc. Tout cela relève de la joie née de la contemplation, comme le «vin réjouit», mentionné plus haut.

אבל הנה בבחי' החכמה להיות כי אור החכמה מאיר מלמעלה למטה וכאה בבחי' ביטול המציאות הפך ההתלהבות וזהו שנאמר בחיות הקדש ועל ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא.

Mais pour le niveau de 'Hokhma (sagesse), comme la lumière de 'Hokhma rayonne d'en haut vers le bas, elle se manifeste sous la forme d'une annulation de l'existence, à l'opposé de l'élan enthousiaste. C'est ce qui est dit des 'Hayot saintes : «Au-dessus des têtes des 'Hayot, il y avait un firmament, semblable à la couleur de la glace redoutable (kerach).»

פ"י קרח כמו עד"מ הקרח הגשמי שנגלדו בו המים כך בחי' החכמה ממשכת בראשי החיות בחי' ביטול במציאות עד דאגלדו מיא ונעשו כעין הקרח

Le sens de kerach : de même que, par analogie, la glace matérielle est de l'eau qui s'est figée, ainsi le niveau de 'Hokhma attire dans les têtes des 'Hayot un état d'annulation de l'existence, jusqu'à ce que «les eaux se figent» et deviennent semblables à de la glace ;

והוא בחי' הנקודה של החר"ק שתחת האותיות כי חרק אותיות קר"ח להיות בחי' הביטול תחת האותיות.

et cela correspond au point du 'hirik, qui se trouve sous les lettres, car les lettres de 'hirik sont celles de kerach : il s'agit de l'état d'annulation situé sous les lettres.

30 ואזי נאמר בחיות בעמדם תרפינה כנפיהם פי' שכנפיהם בהתלהבות אהוי"ר [אהבה ויראה] תרפינה למטה כי מתבטלים ממציאות שלהם ועומדים בבחי' ביטול לגמרי.

Et alors il est dit des 'Hayot : « Quand elles se tenaient debout, elles abaissaient leurs ailes » : c'est-à-dire que leurs ailes, [animées] par l'ardeur de l'amour et de la crainte, s'abaissent, car elles sont annulées dans leur propre existence et se tiennent dans un état d'annulation de soi (bitoul) complète.

וזהו להצהיל פנים משמן דלכאורה אינו מוכן הלשון להצהיל כו' והל"ל [והוה ליה למימר] ושמן יצהיל פנים כמו שאמר ולחם כו' יסעד ויין ישמח כו' וכמ"ש לעיל.

Et c'est là « pour rendre le visage radieux grâce à l'huile ». Car, à première vue, l'expression « rendre radieux », etc., n'est pas claire : il aurait fallu dire « et l'huile rendra le visage radieux », comme il est dit : « et le pain », etc., « soutient », et « le vin réjouit », etc., ainsi qu'il a été écrit plus haut.

אך הענין הוא לפי שכל עיקר בחי' ויין ישמח הוא כדי שיהיה אח"כ להצהיל פנים משמן

Mais voici le sens : toute l'essence du niveau de « et le vin réjouit » est qu'ensuite puisse venir « pour rendre le visage radieux grâce à l'huile ».

כי כל עיקר השמחה ברשפי אש התשוקה בתחלה בבחינת רצוא שהוא נקרא יין הוא רק

Car toute l'essence de la joie suscitée par les flammes de feu du désir, au début, dans le mode de ratso (l'élan vers le haut), appelé « vin », n'est que

כדי שיהיה אחר כך בחינת השוב והוא בחינת ההמשכה וגילוי אור הבא על ידי החכמה שהוא בחינת חכמת אדם תאיר פניו כו'

pour que vienne ensuite le mode de chov (le retour), qui est l'attraction vers le bas et la révélation de la lumière produite par la 'Hokhma (sagesse), qui est le niveau de « La sagesse de l'homme fait rayonner son visage », etc.

נמצא שמהכוון העקרי הוא בחינת השוב שהוא בחינת להצהיל פנים משמן כי בזה יש קיום יותר.

Il en ressort que l'intention principale est le mode de chov, qui est le niveau de « rendre le visage radieux grâce à l'huile », car il y a en cela une plus grande permanence.

אך בהיות שא"א שיבא לבחינת שוב אלא א"כ קדם לו בחינת הרצוא ברשפי אש דוקא והיינו כדי לצאת ממאסר הגוף שזהו על ידי ההתבוננות ורשפי אש כו'

Cependant, comme il est impossible de parvenir au mode de chov sans qu'il ait été précédé par le mode de ratso, et précisément par des flammes de feu, c'est-à-dire afin de sortir de la prison du corps, ce qui se fait par la contemplation et les flammes de feu, etc.,

(עמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל] ובד"ה והיה לכם לציצית) ע"כ אמר תחלה ויין ישמח ואחר כך להצהיל שהוא עיקר המכוון כו'

(Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Je serai sanctifié au milieu des enfants d'Israël » et dans celui commençant par « Ce sera pour vous des tsitsit ».) C'est pourquoi il est dit d'abord « et le vin réjouit », puis « pour rendre radieux », qui est l'intention principale, etc.

(וע' מענין ויין ישמח כו' בזהר ויחי דר"מ ע"א שמיני ל"ט ע"א קרח קע"ז ב'. פנחס דר"ט"ז סע"ב [סוף עמוד ב] דר"ט"ז סע"א [סוף עמוד א]. ויקרא י"ב ע"ב. משפטים קכ"ד ב'. פקודי דרמ"ו סע"א [סוף עמוד א].)

(Et voir à ce sujet « le vin réjouit », etc., dans le Zohar : Vayechi, page 240a; Shemini, 39a; Korach, 177b; Pinchas, fin de page 216b et fin de page 217a; Vayikra, 12b; Mishpatim, 124b; Pekudei, fin de page 246a.)

(ועמ"ש בד"ה אסרי לגפן עירה אסר יו"ד שבחינת יו"ד הוא ח"ע [חכמה עילאה] הוא אוסר ומקשר לבחינת גפן כו' ע"ש) ובכ"ז [ובכל זה] יובן מה שאנו אומרים

(Et voir ce qui est écrit dans le discours qui commence par « Lier son ânon à la vigne » : osri, « lier », se lit asar youd, « le youd lie », car le niveau du youd est la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), qui lie et rattache au niveau de la « vigne », etc. ; voir là-bas.) Et, à la lumière de tout cela, on comprendra ce que nous disons,

כי באור פניך נתת לנו תורת חיים כו' כי התורה מחכמה נפקת והוא בחינת הארת פנים

« Car, par la lumière de Ta face, Tu nous as donné une Torah de vie », etc., car la Torah émane de la 'Hokhma, et elle est le niveau de l'illumination de la face.

(ועי"ל [ועוד יש לומר] ע"ד שנתבאר לעיל בפי' עשה רצונו כרצונך שהוא הרצון הנולד ונמשך מהשכל וההתבוננות שזהו בחינת יין והיינו כדי שע"ז אח"כ יעשה רצונך כרצונו רצון העליון שלמעלה מהשכל וזהו בחינת העטרה דלקמן

(On peut aussi l'expliquer dans le sens de ce qui a été exposé plus haut au sujet de «Fais que Sa volonté soit comme ta volonté»: il s'agit de la volonté qui naît de l'intellect et de la contemplation et en découle, ce qui correspond au niveau du vin. Cela vise à ce que, par ce moyen, ensuite, «Il fera que ta volonté soit comme Sa volonté», la volonté supérieure, au-dessus de l'intellect; c'est là le niveau de la couronne [expliqué] plus loin.

וזהו ג"כ בחי' שמן שהוא מקור החכמה שלמעלה מהבינה והדעת ושכל המושג ומובן נמצא מה שיין משמח שהוא בחי' עשה רצונו כרצונך תכליתו הוא להצהיל פנים משמן דהיינו ענין שיעשה רצונך כרצונו כו' וכדלקמן בפי' מזהלות חתנים מחופתם):

Et cela correspond aussi au niveau de l'huile, qui est la source de la 'Hokhma, au-dessus de Bina, Daat et de l'intellect saisissable et compréhensible. Il s'ensuit que le vin réjouit — ce qui correspond au niveau de «Fais que Sa volonté soit comme ta volonté» — a pour but de «rendre le visage radieux par l'huile», c'est-à-dire qu'Il fera que ta volonté soit comme la Sienne, etc., comme [on l'expliquera] plus loin au sujet de «l'éclat joyeux des mariés sous leur 'houppa».)

31 ו ומעתה נבוא לענין הפסוק צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו כי הנה עטרה הוא בחי' רצון העליון כמ"ש כצנה רצון תעטרנו שהוא בחי' מקיף עליון

6. Nous en venons maintenant au sens du verset: «Sortez et contemplez», etc., «la couronne dont sa mère l'a couronné». Car la couronne est le niveau de la volonté supérieure, comme il est écrit: «Comme d'un bouclier, Tu le couronnes de volonté»; elle est un niveau de lumière enveloppante supérieure (makif),

והוא בחי' כתר תורה והוא למעלה מבחינת לחם ויין שהוא מה שנמשך בבחינת א"פ [אור פנימי] משא"כ עטרה הוא מבחינת גילוי אור א"ס עצמו הסוכ"ע (וע"ד מ"ש בזהר ר"פ בהעלותך)

et elle est le niveau de la «couronne de la Torah». Elle est au-dessus du niveau du pain et du vin, qui sont ce qui est attiré sous forme de lumière intérieure (Or pnimi), tandis que la couronne relève de la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) (et l'on peut rapprocher cela de ce qui est écrit dans le Zohar, au début de la paracha Beha'alotekha)

(דקמ"ח ע"ב) בפ"י והוא כחתן יוצא מחופתו מאן איהו חופתו דא איהו עטרה שעטרה לו אמו כו'

(p. 148b), au sujet du sens de «Et lui, semblable à un époux qui sort de sa houppa» : «Qu'est-ce que sa houppa ? C'est la couronne dont sa mère l'a couronné», etc.

ומבואר לעיל בד"ה לסוסתי שבח"י חופה הוא סוכ"ע ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה תורה צוה וע' בזהר בראשית ד"ח ע"א

Il est expliqué plus haut, dans le discours qui commence par «À ma jument», que le niveau de la houppa est la lumière qui entoure tous les mondes ; voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «La Torah a ordonné» ; voyez également le Zohar, Beréchet, p. 8a.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אלעתיד לבוא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם שלעתיד יומשך ויתגלה אור א"ס הסוכב כל עלמין בבחי' גילוי

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont enseigné qu'à l'avenir les justes seront assis, leurs couronnes sur la tête : car, à l'avenir, la Lumière infinie qui entoure tous les mondes sera attirée et révélée, dans une manifestation ouverte.

והנה מבחינת בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו נמשך בחי' להצהיל פנים משמן וכמאמר קול מזהלות חתנים מחופתם.

Or, du niveau de «la couronne dont sa mère l'a couronné au jour de son mariage» découle le niveau de «faire rayonner le visage par l'huile», conformément à la formule : «Le son des réjouissances éclatantes des mariés sortant de leur houppa.»

32 והענין כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נובלות חכמה שלמעלה תורה. פירש שהתורה כמו

שירדה למטה נמשכה מבחינת אחוריים דח"ע [דחכמה עילאה] כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה עוטה אור

L'explication est la suivante : nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Le fruit tombé de la sagesse d'En haut, c'est la Torah. » Cela signifie que la Torah, telle qu'elle est descendue ici-bas, procède du niveau du « dos » (a'horayim) de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), comme il est écrit dans Iggeret HaKodech, dans le passage commençant par « Il s'enveloppe de lumière ».

וזהו בחינת התורה שנק' לחם ועמ"ש בענין דומה דודי לצבי מה צבי מחזיר ראשו לאחוריו כו'

Tel est le niveau de la Torah qui est appelé « pain ». (Voir aussi ce qui est écrit au sujet de « Mon bien-aimé est semblable à une gazelle » : de même que la gazelle tourne la tête vers l'arrière, etc.)

אמנם כחינת להצהיל פנים היינו ענין יאר ה' פניו שימושך בהתורה גילוי עצמיות ח"ע [חכמה עילאה]
ממש שלמעלה מבחי' נובלות חכמה כו'

Mais le niveau de « faire rayonner le visage » correspond à « Que Havaya fasse briller Son visage » : que soit attirée dans la Torah la révélation de l'essence même de la 'Hokhma supérieure, qui est au-dessus du niveau du « fruit tombé de la sagesse », etc.,

וכענין חכמת אדם תאיר פניו שהוא ע"י רוב הגילוי אור חדש ממקור החכמה הנובע כו'

comme dans « La sagesse d'un homme fait rayonner son visage », ce qui résulte d'une grande révélation de lumière nouvelle provenant de la source de la sagesse, qui jaillit, etc.

וזהו ענין עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה שיהיה אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בה וזהו להצהיל פנים משמן דייקא

Tel est le sens de celui qui s'adonne à la Torah pour elle-même, pour la Torah elle-même : que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, y réside et s'y révèle. Voilà ce que signifie « faire rayonner le visage », précisément « par l'huile »,

כי שמשן הוא מקור הח"ע [החכמה עילאה] ועצמיותה ושרשה וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל ומשם דייקא נמשך בחי' להצהיל פנים יאר ה' פניו כו'

car l'huile est la source de la 'Hokhma supérieure, son essence et sa racine, comme cela a été expliqué plus haut ; et c'est précisément de là que provient le niveau de « faire rayonner le visage », « Que Havaya fasse briller Son visage », etc.

אך עכ"ז [עם כל זה] בחי' להצהיל ומצהלות חתנים נמשך מחופתם דוקא שהוא מבחי' סוכ"ע שמשם נמשך הגילוי להיות בחי' להצהיל פנים משמן

Néanmoins, le niveau de « faire rayonner » et « l'allégresse rayonnante des mariés » provient précisément « de leur dais nuptial », lequel relève de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ; c'est de là que vient la révélation correspondant au niveau de « faire rayonner le visage par l'huile » ;

דהיינו שע"י בחי' עטרה וחופה הנ"ל נמשך להיות גילוי בחי' עצמיות ח"ע [חכמה עילאה] הנקרא שמן מה שלמעלה מבחי' נובלות כו'

autrement dit, c'est par le niveau de la couronne et du dais nuptial mentionnés plus haut que se produit la révélation du niveau de l'essence de la 'Hokhma supérieure, appelée « huile », qui est au-dessus du niveau du « fruit tombé », etc.

(ועמ"ש מזה בד"ה תורה צוה הנ"ל ועיין בזהר ויקרא) (דף ז' ע"ב) ע"פ כשמן הטוב כו' ובוהר הרקיע שם ור"פ אמור (דפ"ח)

(Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «La Torah a ordonné», mentionné plus haut; voyez aussi le Zohar, Vayikra) (page 7b), sur [le verset] «Comme l'huile précieuse», etc., ainsi que le Zohar HaRakia à cet endroit et le début de la paracha Emor (page 88).

גם י"ל [יש לומר] במש"כ [במה שכתוב] ועיקר העטרה היינו גילוי אור אבא בחינת שמן שהוא ע"ד מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"ג [פרק ג'] ומתפארת דאבא נעשה לו נשמה כו' וכתר אמיתי נעשה כו'

On peut également expliquer ainsi ce qui est écrit : l'essence de la couronne est la révélation de la lumière d'Abba, le niveau de l'huile, conformément à ce qui est écrit dans Etz Chaim, Cha'ar 22, chapitre 3 : «Et de la Tiferet d'Abba, une âme est formée pour lui», etc., «et une véritable couronne est formée», etc. ;

ע"ש וע' בזהר אמור (דק"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם גבי וכדין ירית מלכא לאו"א [לאבא ואימא] כו' ע"ש אך עיקר המכוון כאן הוא כנ"ל והכל עולה בקנה א'.

voyez là-bas. Voyez aussi le Zohar, Emor (fin de la page 102b), et le commentaire du Ramaz à cet endroit, à propos de «et alors le Roi hérite d'Abba et d'Imma», etc. ; voyez là-bas. Mais l'intention principale ici est celle mentionnée plus haut, et tout revient au même.

אך מכל מקום נקרא בעטרה שעטרה לו אמו כי אף שהעטרה עצמה היא למעלה מעלה מבחי" אימא Malgré tout, elle est appelée «la couronne dont sa mère l'a couronné», car, bien que la couronne elle-même soit très, très au-dessus du niveau d'Imma

(וכמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] וכמ"ש ג"כ במק"מ [במקדש מלך] פ' אחרי כדף ס"ו ע"ב) שהיא בחי" יין ישמח כמ"ש אם בנים שמחה עכ"ז [עם כל זה] שעטרה לו אמו.

(comme l'écrit le Ramaz, et comme il est également écrit dans le Mikdash Melech, paracha Acha-rei, page 66b), laquelle [Imma] est le niveau du «vin qui réjouit», comme il est écrit : «une mère joyeuse de ses enfants»; néanmoins, c'est bien «la couronne dont sa mère l'a couronné».

כי להיות גילוי והמשכת עטרה זו צ"ל כסדר המדרגות וכמאמר עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו ונתי [ונתבאר] למעלה בפ"י שיעשה רצונך כרצונו שהוא ענין גילוי בחינת רצון העליון שלמעלה מהחכמה

Car la révélation et l'émanation de cette couronne doivent suivre l'ordre des niveaux, comme le dit l'enseignement: «Fais Sa volonté comme ta volonté, afin qu'Il fasse ta volonté comme Sa volonté.» Et il a été expliqué plus haut que «Il fera ta volonté comme Sa volonté» désigne la révélation du niveau de la volonté suprême, qui est au-dessus de 'Hokhma,

דהיינו המשכת הכתר שהרצון העליון שהוא רצונו יומשך ויתגלה ברצון התחתון שנקרא רצונך וכדי שיהיה בחינה זו צ"ל תחלה עשה רצונו כרצונך.

c'est-à-dire l'émanation de Kéter: la volonté suprême, qui est «Sa volonté», doit être attirée et révélée dans la volonté inférieure, appelée «ta volonté». Et, pour que ce niveau se réalise, il faut d'abord «Faire Sa volonté comme ta volonté».

והוא על ידי התבוננות בחינת יין ישמח שע"י מולידיהם הרצון התחתון. והוא גורם לגילוי רצון העליון.

Cela se réalise par la contemplation du niveau du «vin qui réjouit», grâce à laquelle la volonté inférieure naît; et cela provoque la révélation de la volonté suprême.

וזהו בעטרה שעטרה לו אמו כו'. (ו"ש [וזהו שכתוב] בזהר אמור) (דצ"ד ע"א) והאי יין מעטרא למלכא בעטרוי הה"ד [הדא הוא דכתיב] שעטרה לו אמו.

Et c'est là «la couronne dont sa mère l'a couronné», etc. (Et c'est ce qui est écrit dans le Zohar, Emor) (page 94a): «Et ce vin couronne le Roi de Ses couronnes, comme il est écrit: "dont sa mère l'a couronné".»

ועיין מה שכתוב בד"ה ויקהל משה מענין רצון התחתון שהוא כלי לגילוי רצון העליון כו' ועל ידי עטרה זו נמשך בחינת להצהיל פנים משמן כו'

Et voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Et Moché assembla», au sujet de la volonté inférieure, qui est un réceptacle pour le dévoilement de la volonté supérieure, etc. Et par cette couronne vient le niveau de «rendre le visage radieux par l'huile», etc.

וענין במלך שלמה מלך שהשלום שלו נתבאר למעלה שעייז נמשך שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ומקור בחינת שלום זה נמשך מבחי העטרה וכתר תורה.

Et le sens de «au roi Chlomo», le Roi à qui appartient la paix, a été expliqué plus haut : par cela, la paix est attirée dans la maison d'en haut et dans la maison d'en bas. La source de ce niveau de paix provient du niveau de la couronne et de la couronne de la Torah.

33 והנה כדי להיות גילוי בחינת עטר זו צ"ל צאינה וראינה בב"ע וכמו עד"מ שאבן טוב המבהיק ביותר א"א לראות ולהביט בו נגד השמש ממש

Or, pour que ce niveau de la couronne se révèle, il faut «sortir et contempler» : «sortir» vers Béria, Yetsira et Assiya. Ainsi, à titre d'analogie, une pierre précieuse d'un éclat extraordinaire ne peut être vue ni contemplée lorsqu'on la regarde directement face au soleil,

רק דייקא במקום שאין שם אור כ"כ [כל כך] וגם כמו שא"א להסתכל באור האבוקה מקרוב ממש אלא מרחוק כו'

mais précisément dans un endroit où la lumière n'est pas si intense ; de même, il est impossible de regarder la lumière d'une torche de tout près, mais seulement de loin, etc.

(גם יש לומר דוגמא לזה ממ"ש בע"ח [בעץ חיים] שלי"א פ"א בשם הזהר בפ"י ותתצב אחותו מרחוק. מרחוק ה' נראה לי כי כל אורות אבא הם מרחוק ולא מקרוב כו' ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער העמידה ס"פ י"ג)

(On peut également en trouver un exemple dans ce qui est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 31, chapitre 1, au nom du Zohar, à propos du sens de «Sa sœur se tenait à distance», [et de] «De loin, Havaya m'est apparu» : car toutes les lumières d'Abba viennent de loin, et non de près, etc. ; et dans Pri Etz Chaim, Sha'ar HaAmidah, fin du chapitre 13.)

ועי"ל [ועוד יש לומר] כפשוטו בפ"י צאינה שזהו ענין לכו לחמו כו' כי עם היות דהעטרה היא שעטרה לו אמו שהיא בחי' אם הבנים שמחה וישמחו כך כו'

On peut encore expliquer, selon le sens simple, que «Sortez» désigne l'idée de «Allez, mangez», etc. Car, bien que la couronne soit celle «dont sa mère l'a couronné», c'est-à-dire le niveau de «la mère des enfants se réjouit» et «ils se réjouiront en Toi», etc.,

אך שמחה זו היא בחי' יינה של תורה כנל וכמו שא"א לשתות יין אליבא ריקנא כך מתחלה צ"ל ולחם
לכב אנוש יסעד

cette joie est toutefois le niveau du «vin» de la Torah, comme indiqué plus haut; et, de même qu'il est impossible de boire du vin l'estomac vide, il faut d'abord «et le pain soutient le cœur de l'homme»,

והיינו לכו לחמו בלחמי וזהו צאינה כו' ואח"כ ויין ישמח כו' להצהיל פנים וזהו וראינה בעטרה
שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו'

c'est-à-dire «Allez, mangez de mon pain»; voilà ce que signifie «Sortez», etc. Puis vient «et le vin réjouit», etc., «pour illuminer le visage»; voilà ce que signifie «et contemplez la couronne dont sa mère l'a couronné le jour de ses nocces», etc.

(ועיין מענין צאינה וראינה בעטרה כו' בזח"א [בזהר חלק א] ויחי רמ"ו א' רמ"ח סע"ב [סוף עמוד ב] ח"ב [חלק
ב] וארא כ"ב א' תרומה קל"ד א' ח"ג [חלק ג] אמור צ"ח א' נשא קמ"ח ב' בלק ר"ט א'):

(Voir également, au sujet de «Sortez et contemplez la couronne», etc., le Zohar, partie I, Vayechi 246a et fin de 248b; partie II, Va'era 22a, Terumah 134a; partie III, Emor 98a, Nasso 148b, Balak 209a.)

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likkutei-torah/shir-hashirim/20/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak